

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	11 december 2019	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2019-1206	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	81FD10A0	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	11 juni 2019	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften en beperkingen - overzichtskaarten planlocatie	ONDERWERP	Ontheffing Wnb Dichterswijk te Zeist

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 11 juni 2019 van Bureau Viridis, namens Woongood Zeist om ontheffing in het kader van artikel 3.8 eerste lid van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u ontheffing te verlenen van artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, het opzettelijk verstoren en/of het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2025.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op het gebied Dichterswijk-Schaerweijdelaan en Vestdijklaan te Zeist. Op dit plangebied zal een renovatie van een- en meergezinswoningen plaatsvinden. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2025.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 29 oktober heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De gewone dwergvleermuis is beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingrijp**Motivering****gewone dwergvleermuis**

De woningcorporatie Woongood Zeist is voornemens om 116 eengezinswoningen en 56 meergezinswoningen te renoveren. Het uitgangspunt van de renovatiewerkzaamheden is groot onderhoud aan de woningen, inclusief het nemen van energiebesparende maatregelen aan dak en gevel. De werkzaamheden worden in drie fasen uitgevoerd, de eerste fase start in 2020, start van de tweede fase is gepland in 2021 en de start van de derde fase in 2022. Bijlage 2 geeft een overzicht van de fasering van het project.

In de bebouwing zijn vier paarverblijfplaatsen en drie zomer-/ paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Door het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen exemplaren van de gewone dwergvleermuis worden gedood en kunnen voortplantings-, en rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden beschadigd en vernield. Ook kunnen exemplaren van de gewone dwergvleermuis worden verstoord.

Om het verlies te compenseren zijn voor 15 februari 2019 als tijdelijke voorziening voor dit project in totaal 64 vleermuiskasten geplaatst als alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen voor vleermuizen. Deze vleermuiskasten zijn opgehangen op verschillende oriëntatie op 12 verschillende woningblokken in de Terbraaklaan, Vestdijklaan en Scharweijdelaan (zie bijlage 3).

In dezelfde periode zijn voor het project Bilderdijk 2-20, Zeist, waarvoor eveneens een ontheffingsaanvraag loopt, en wat grenst aan het project Dichterswijk, voor 15 februari 2019, 10 tijdelijke kasten opgehangen. Voor project Bilderdijk 2-20 was echter een mitigatie benodigd van 12 kasten. Hierdoor zijn twee kasten uit het project Dichterswijk Zeist, die binnen een straal van 200 meter van de Bilderdijklaan af liggen, toegerekend aan het project Bilderdijklaan, zodat de tijdelijke mitigatie van het project Bilderdijklaan 2-20 Zeist uiteindelijk voldoende is gewaarborgd. Deze toerekening heeft geen invloed op de tijdelijke mitigatie van het project Dichterswijk. De tijdelijke mitigatie van het project Dichterswijk is derhalve nog steeds voldoende.

Als permanente mitigerende maatregel voor de gewone dwergvleermuis worden minimaal met een factor 4 nieuwe verblijfplaatsen gerealiseerd, die dezelfde functie kunnen vervullen als de zomer- en/of paarverblijfplaats die verloren gaat. De alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen worden bij voorkeur zo dicht mogelijk, maar altijd binnen 100 à 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst en altijd binnen het leefgebied van de soort.

Per alternatieve zomerverblijfplaats wordt er één set van twee geschakelde inbouwkasten van het type IB VL 01 + IB VL 01 geplaatst en per alternatieve paarverblijfplaats worden vier inbouwkasten van het type IB VL 01 geplaatst in kopgevels. De kasten worden geplaatst in de spouwmuur van praktisch alle woningblokken in fase 1. Van de vereiste 48 permanente voorzieningen worden er 40 in de eerste fase gerealiseerd, de overige 8 worden in de tweede fase gerealiseerd.

De woningblokken waar verblijfplaatsen aanwezig of te verwachten zijn, worden voorafgaande aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt; dit wordt gedaan door het plaatsen van 'exclusion flaps'. De exclusion flaps worden geplaatst in de minst gevoelige periode van vleermuizen, bij voorkeur buiten de winterrust- en kraamperiode tussen 1 april en 1 mei en/of tussen 1 augustus en 1 november. Het afplakken van de verblijfplaatsen wordt enkel uitgevoerd wanneer de avondtemperaturen voor een aantal dagen aaneengesloten minimaal 10°C zijn. Maximaal drie dagen voorafgaand aan aan de werkzaamheden wordt door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd of de woningen, na het plaatsen van de 'exclusion flaps', nog in gebruik zijn door vleermuizen.

De gewone dwergvleermuis is de meest algemeen voorkomende vleermuis in Nederland. Deze soort wordt in heel Nederland waargenomen en komt vooral voor in de bebouwde omgeving, zowel in het stedelijk gebied als op het platteland. Verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bevinden zich in de regel in of om gebouwen (BIJ12, 2017). Zeist is een relatief grote plaats, met in en rond de bebouwing veel groenstructuren, wat Zeist een geschikte verblijfplaats maakt voor gewone dwergvleermuizen. Tijdens de uitvoering en na afronding blijven er in de directe omgeving voldoende mogelijkheden voor de gewone dwergvleermuis aanwezig. Tijdelijke en permanente negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding worden op lokaal niveau voorkomen.

De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. In de bijlage zijn extra voorschriften opgenomen om de negatieve effecten van de werkzaamheden te mitigeren. Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis niet in het geding door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Belang van de aanvraag

U heeft ontheffing aangevraagd op grond van het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

Dit belang heeft betrekking op activiteiten die van algemeen, breed maatschappelijk belang zijn. De eengezinswoningen zijn gebouwd in een periode waarin de woningen nog niet goed geïsoleerd werden. Het doel van de renovatiewerkzaamheden is om voor de komende jaren de woningen kwalitatief op peil te houden van de woningen en ze tevens energiezuiniger te maken. Zodoende zullen de woningen voldoen aan de nieuwe en strengere eisen op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing. In 2012 is het convenant Energiebesparing Huursector opgesteld door het Ministerie voor Binnenlandse Zaken. In dit convenant staan de afspraken tussen de overkoepelende organen van woningcorporaties, huurders en vastgoedondernemers. Een van de belangrijkste afspraken is dat voor 2020 alle huurwoningen een energielabel B of beter hebben door het

nemen van energetische maatregelen. Volgens het Plan van aanpak Energiebesparende Gebouwde Omgeving (2011) is het omlaag brengen van energiekosten gunstig voor het behalen van diverse doelstellingen, zoals het verduurzamen van de woningen en de verlaging van woonlasten.

Energiebesparing heeft een gunstig effect op het (leef)milieu; het leidt tot een vermindering van het benodigde gebruik van fossiele brandstoffen en tot een afname voor mens en milieu schadelijke emissies. Deze lagere emissies leiden tot een verbeterde luchtkwaliteit en dit heeft een positief effect op de volksgezondheid. Een energie-onzuinige woning leidt naast de negatieve milieueffecten ook tot hoge woonkosten voor de huurder. Energiebesparing draagt bij aan een betere betaalbaarheid van het huren, wat van groot belang is voor de koopkracht van huurders met lagere inkomens (sociale huurwoningen).

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten voldoende onderbouwd is. Het belang bij het verlenen van deze ontheffing van de verbodsbepalingen in artikel 3.5 weegt in dit geval zwaarder dan het beschermingsbelang.

Alternatievenafweging

locatie

Het project voorziet in de renovatie van de bestaande woningvoorraad. Het project kan derhalve niet op een andere locatie uitgevoerd worden. Het betreft het isoleren van woningen en dat is per definitie strikt locatie gebonden.

Planning

Het project wordt uitgevoerd in drie fasen. Voor de twaalf paar- en zomerverblijfplaatsen die vernietigd worden door de ingrepen, zullen in totaal 48 alternatieven worden aangeboden. Het grootste deel van de permanente mitigatie kan in fase 1 worden ingebouwd, in 2020. Hier worden 40 permanente verblijfplaatsen gerealiseerd. Hierdoor is voor de overige fasen in 2021 en 2022 tijdig gemitigeerd.

Voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld door een ter zake kundige. In overleg met de uitvoerende partij zal in het werkprotocol een planning worden opgenomen waarin de kwetsbare perioden en de gewenningsperioden voor alternatieve verblijfplaatsen ingecalculeerd wordt. Hiermee is de meest optimale planning gewaarborgd. Met deze planning wordt op de meest optimale manier gewerkt, een alternatieve planning leidt niet tot een beter resultaat.

Alternatieve werkwijze

Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen dan wel te verminderen. In de woningen worden voorzieningen getroffen voor vleermuizen. Daarbij wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige beschermde soorten. De werkzaamheden worden in de meest gunstige periode uitgevoerd, dat wil zeggen in de minst kwetsbare periode van de beschermde soorten.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officiëlebekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van Bureau Viridis op 11 juni 2019, namens Stichting Woongoed Zeist en de aanvulling hierop van 29 oktober 2019, gelet op artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Stichting Woongoed Zeist

Adres: Postbus 135

Postcode en woonplaats: 3700 AC Zeist

Ontheffing 81FD10A0 voor het tijdvak van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2025 van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk doden of vangen, het opzettelijk verstoren en/of het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft gebied Dichterswijk-Schaerweijdelaan en Vestdijklaan te Zeist.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecoloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecoloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
7. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 6 bijgevoegd te zijn.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring / vrijgeven door een ecoloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften 10 en 11, geregistreerd.
9. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 8 dient bijgevoegd te worden.

Specifieke voorschriften

10. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 7 van het rapport Vleermuis- en broedvogelonderzoek, activiteitenplan en ontheffingsaanvraag Woongoed Zeist, Dichterswijk, Zeist, alsmede de maatregelen genoemd in de notitie mitigatie vleermuizen Bilderdijk Dichterswijk (zie bijlage 2, 3 en 4) dienen te worden opgevolgd.
11. Voor permanente mitigatie worden minimaal 48 permanente verblijfplaatsen aangeboden voor de gewone dwergvleermuis. Het betreft hier maximaal twee geschakelde inbouwkasten (bestaande uit een IB VL 01 kast en een IB VL 02 kast) en minimaal vierenzeventig inbouwkasten van het type IB VL 01. Deze alternatieve verblijfplaatsen worden geplaatst in praktisch alle woningblokken in fase 1.
12. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval bij de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn op de planlocatie.
13. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Contactgegevens

Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht, bereikbaar op telefoonnummer 030 – 258 33 11 of e-mailadres servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Bijlage 1 overzichtskaarten planlocatie

Figuur 3.1 | Overzichtskaart van onderzoekscluster Dichterswijk 1, Zeist.

Figuur 3.2 | Overzichtskartaal van onderzoekscluster Dichterswijk 2, Zeist.

Figuur 3.3 | Overzichtskaart van onderzoekskluster Dichterswijk 3, Zeist.

Bijlage 2, fasering van het project

Blz. 6 & 7

3.2.2 Planning & fasering

De werkzaamheden aan de complexen zijn verdeeld in drie fases. Fase 1 zal Q1/Q2 2020 van start gaan (zie voor fasering tabel 3.2 en figuur 5.1 en 5.2). De werkzaamheden starten bij de woningblokken waar geen beschermde

soorten zijn aangetroffen. Fase 2 zal Q1 t/m Q3 2021 worden uitgevoerd. En fase 3 wordt in Q1 2022 t/m Q1 2023 worden uitgevoerd. De tijdelijke mitigatie die is geplaatst vooruitlopend op deze ontheffingsaanvraag is geplaatst op de woningen van fase 3.

Tabel 3.2 | Overzicht te renoveren complexen met het aantal woningen en de fasering (fase 1 = start 2019)

Complex	Straat	Aantal woningen	Fasering
2107	Schaerweijdelaan 10 t/m 24 en 10A t/m 24A (even)	16	2
2108	Ter Braaklaan 18 t/m 48 (even)	16	2
2109	Ter Braaklaan 2 t/m 8 en 2A t/m 8A (even)	8	2
2110	Ter Braaklaan 66 t/m 96 (even)	9	2
2111	Vestdijklaan 1 t/m 15 (oneven)	9	2
2112	Vestdijklaan 2 t/m 16 (even)	8	2
2113	Vestdijklaan 18 t/m 48 (even)	16	1, 2 en 3
2114	Vestdijklaan 41 t/m 55 (oneven)	8	2
2115	Vestdijklaan 52 t/m 64 (even)	8	2
2116	Schaerweijdelaan 2C t/m 8 (even) en 26 t/m 72 (even)	28	1 en 2
2116	Vestdijklaan 17 t/m 39 (oneven) en 66 t/m 80 (even)	19	1 en 2
2116	Ter Braaklaan 10 t/m 16 (even), 50 t/m 64 (even) en 98 t/m 112 (even)	27	1
Aantal woningen		172	

Figuur 5.1 | Resultaten van Dichterswijk, Zeist. Met aangegeven de fasering.

Figuur Fout! Geen tekst met de opgegeven stijl in het document..2 | Resultaten van Dichterswijk, Zeist. Met aangegeven de fasering.

Figuur 1 | De locaties van toegepaste mitigatie t.o.v. de te renoveren woningen. De rode en groene stippen geven de gevels aan waar de 74 kleine tijdelijke vleermuiskasten zijn opgehangen. De groene stip geeft de gevels aan die ook zijn uitgerust met in totaal 8 kraamkasten.

7 Mitigerende maatregelen

De doelstelling van de Wet natuurbescherming is de bescherming van de biodiversiteit zonder stijging van de lasten voor bedrijven en burgers. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij', dat wil zeggen dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met behulp van een ontheffing waarvoor de bevoegdheid voor het verlenen van een dergelijke ontheffing bij de provincies ligt. Onderstaand zijn de voor het onderhavige project relevante (verbods-)artikelen genoemd. Daarbij is beschreven met welke mitigerende maatregelen er invulling wordt gegeven aan het voorkomen dan wel het verminderen van negatieve effecten op zowel soort- als populatieniveau. Hierbij is de volgende onderzoeksvraag beantwoord:

- Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te mitigeren? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?

7.1 Algemene maatregelen

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de algemene zorgverplichting opgenomen. In dit artikel is beschreven dat eenieder verplicht is om voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De algemene zorgplicht geldt ten allen tijde bij het uitvoeren van werkzaamheden, ongeacht of deze te typeren zijn als ruimtelijke ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud en ongeacht of er beschermde soorten aanwezig zijn. Dit laatste wil dus zeggen dat ook als er geen beschermde soorten voorkomen de algemene zorgverplichting toch in acht genomen dient te worden. Hiervoor dienen algemene mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. Deze algemene mitigerende maatregelen zijn onderstaand beschreven en zijn gelijk voor alle woningen die zich binnen de complexen bevinden. Zij worden daarom niet nogmaals benoemd bij de speci-

fieke maatregelen die per woning en/of per complex beschreven zijn.

- De werkzaamheden dienen door een ter zake kundige ecooloog begeleid te worden. Hierdoor wordt gewaarborgd dat de maatregelen op een juiste manier uitgevoerd worden en zo wordt er tevens invulling gegeven aan de algemene zorgverplichting (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming). In Bijlage 2 is beschreven wat door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaan wordt onder een ter zake kundige;
- Er moet per uitvoeringsproject een ecologisch werkprotocol opgesteld worden waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol moet op de werklocatie aanwezig zijn en onder alle betrokken partijen bekend zijn;
- Werkzaamheden moeten aantoonbaar conform dit protocol worden uitgevoerd. Mochten er zich gedurende de werkzaamheden ten aanzien van beschermde soorten onvoorziene omstandigheden voordoen, wordt direct contact opgenomen met de ter zake kundige ecooloog;
- Indien beschermde soorten voorkomen in aangrenzende woningen kan niet zondermeer worden uitgesloten dat deze soorten negatieve effecten ondervinden van de gewenste maatregelen aan de woningen. Dit wil zeggen dat ook aan deze woningen mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd. Deze maatregelen worden door de ter zake kundige opgesteld en opgenomen in het ecologisch werkprotocol;
- Voor alle werkzaamheden bij de woningen geldt dat broedvogels anders dan huismus of gierzwaluw in of om de woning (bijvoorbeeld in schoorsteen of in bomen en struiken behorende bij tuinen en gemeentelijke beplantingen) tot broeden kunnen komen. Deze vogelnesten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen gedurende de broed- en nestperiode;

- De broedperiode loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn beschermd;
- Wanneer er geen vogels nestelen en de overige negatieve effecten zijn gemitigeerd (paragraaf 7.2 t/m 7.6), kan er begonnen worden met de ingreep. Indien broedgevallen aanwezig zijn dient, in overleg met de ter zake kundige ecoloog, een andere periode voor de werkzaamheden vastgesteld te worden;
- Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van in gebruik zijnde nesten gedurende de broed- en nestperiode. Voor permanent verlaten nestplaatsen geldt dit niet;
- Het is in dit kader aan te bevelen om de werkzaamheden voor zover dat mogelijk is buiten de broedperiode om uit te voeren;
- Indien dit niet mogelijk is, dient de directe omgeving van de woningen waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, voorafgaande aan deze werkzaamheden gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van algemene broedgevallen. Dit is uiteraard uitsluitend nodig wanneer negatieve effecten op algemene broedvogels zijn te verwachten (bijvoorbeeld als een grote haag de woning van de weg scheidt en de steiger juist daar geplaatst moet worden).

7.2 Voorkomen van doden

In lid 1 van de artikelen 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming staat beschreven dat het verboden is om beschermde dieren opzettelijk te doden. Het uitvoeren van werkzaamheden en ruimtelijke ingrepen waarbij aanwezige dieren verwond of zelfs gedood kunnen worden, houdt een overtreding van deze artikelen in. Het is daarom noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen om dit zo veel als mogelijk te voorkomen. Werkzaamheden aan woningen bedragen vaak één tot een aantal weken per huizenblok. Dakwerkzaamheden worden vaak zelfs in één dag per woning afgerond. De maatregelen zorgen met name voor het mitigeren van effecten op korte termijn, d.w.z. dat de maatregelen voornamelijk gericht zijn op het voorkomen dan wel verminderen van effecten voorafgaande en tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. De maatregelen worden volgens een vast stramien uitgevoerd, conform de bestaande soortenstandaards die onderstaand worden toegelicht. De specifiek te nemen mitigerende maatregelen zijn per fase beschreven in paragraaf 7.4 t/m 7.9.

Vleermuizen

- De woningblokken waar verblijfplaatsen aanwezig of te verwachten zijn worden voorafgaande aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt; dit wordt gedaan door het plaatsen van 'exclusion flaps' (zie Bijlage 4).
- De exclusion flaps worden geplaatst in de minst gevoelige periode van vleermuizen, bij voorkeur buiten de winterrust- en kraamperiode. D.w.z. dat deze geplaatst kunnen worden tussen 1 april t/m 1 mei en/of tussen 1 augustus t/m 1 november.
- Het afplakken van de verblijfplaatsen wordt enkel uitgevoerd wanneer de avondtemperaturen voor een aantal dagen aaneengesloten minimaal 10°C zijn.
- Er wordt door een ter zake kundige ecoloog gecontroleerd of de woningen, na het plaatsen van de 'exclusion flaps', nog in gebruik zijn door vleermuizen.

7.3 Aanbieden alternatieve verblijfplaatsen

Het uitvoeren van werkzaamheden waarbij verblijfplaatsen van vleermuizen, huismussen of gierzwaluwen beschadigd of vernield worden, houdt een overtreding van artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming in. De aanwezige paar- en zomerverblijfplaatsen van vleermuizen gaan door de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied verloren. De functionaliteit zal, indien geen maatregelen genomen worden, verloren gaan. Het is daarom noodzakelijk om dit verlies van verblijfplaatsen te mitigeren. De maatregelen zorgen met name voor het mitigeren van effecten op lange termijn, d.w.z. dat de mitigerende maatregelen voornamelijk gericht zijn op het voorkomen dan wel te verminderen van negatieve effecten op verblijfplaatsen die als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden vernietigd worden.

Bij het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen kiest Bureau Viridis er normaliter voor om alleen te werken met permanente voorzieningen die voorafgaand aan de werkzaamheden permanent worden aangeboden. Aangezien voor onderhavig project beperkte ruimte is in overig eigendom in de directe omgeving en de werkzaamheden gepland staan sneller te starten kan permanente mitigatie niet gelijk geplaatst worden, maar is het tevens plaatsen van tijdelijke verblijfplaatsen noodzakelijk om de vleermuizen tijdens de werkzaamheden een alternatief te bieden en om aan de gewenningsperioden te voldoen. Dit

geldt voor de verblijfplaatsen van vleermuizen, zowel paar- en zomerverblijfplaatsen.

Het aanbieden van zowel de tijdelijke als permanente alternatieve voorzieningen wordt volgens een vast stramien, conform de bestaande kennisdocumenten voor gewone dwergvleermuis uitgevoerd. Eén en ander wordt onderstaand toegelicht. De specifieke mitigerende maatregelen zijn per fase beschreven in paragraaf 7.5 & 7.6.

De plaats waar de permanente mitigatie moet worden uitgevoerd wordt veelal per huisnummer aangeduid. Deze locaties worden in een nader op te stellen Ecologisch Werkprotocol verder uitgewerkt. Mogelijk vindt, op basis van de mogelijkheden in het veld, aanpassing van de locatie plaats.

Permanente voorzieningen vleermuizen

- Bij de gewone dwergvleermuis worden minimaal met een factor 4 nieuwe verblijfplaatsen gerealiseerd, die dezelfde functie kunnen vervullen als de zomer- en/of paarverblijfplaats die verloren gaat.
- Alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen worden bij voorkeur zo dicht mogelijk, maar altijd binnen 100 à 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst en altijd binnen het leefgebied van de soort.
- In het geval een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis zich op dezelfde locatie be-

vindt als een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is het zeer waarschijnlijk dat dit één verblijfplaats betreft die voor hetzelfde individu verschillende functies vervult (zomer- en paarverblijfplaats). In dit geval wordt deze verblijfplaats als één verblijfplaats beschouwd met meerdere functies en is ook in dit geval de compensatiefactor minimaal 4 (persoonlijke communicatie Herman Limpens, vleermuiscursus Zoogdiervereniging 2017).

- Per alternatieve zomer- of paarverblijfplaats wordt er één set van twee geschakelde inbouwkasten van het type IB VL 01 + IB VL 02 geplaatst.

In Bijlage 5 zijn er voorbeelden gegeven van wat verstaan wordt onder geschikte alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen. Alternatieve verblijfplaatsen moeten ruim voorafgaande aan de werkzaamheden worden aangeboden. Er wordt steeds rekening gehouden met de in de Kennisdocumenten genoemde gewenningsperiodes, zie paragraaf 7.8 en 7.9.

Het moment waarop de mitigerende maatregelen en werkzaamheden uitgevoerd worden is naast de gewenningsperiode ook afhankelijk van bijvoorbeeld de weersomstandigheden en de omgeving van de woningblokken. De planning c.q. fasering van de mitigerende maatregelen en werkzaamheden wordt nader overeengestemd met een ter zake kundige ecoloog.

- De broedperiode loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn beschermd;
- Wanneer er geen vogels nestelen en de overige negatieve effecten zijn gemitigeerd (paragraaf 7.2 t/m 7.6), kan er begonnen worden met de ingreep. Indien broedgevallen aanwezig zijn dient, in overleg met de ter zake kundige ecoloog, een andere periode voor de werkzaamheden vastgesteld te worden;
- Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van in gebruik zijnde nesten gedurende de broed- en nestperiode. Voor permanent verlaten nestplaatsen geldt dit niet;
- Het is in dit kader aan te bevelen om de werkzaamheden voor zover dat mogelijk is buiten de broedperiode om uit te voeren;
- Indien dit niet mogelijk is, dient de directe omgeving van de woningen waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, voorafgaande aan deze werkzaamheden gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van algemene broedgevallen. Dit is uiteraard uitsluitend nodig wanneer negatieve effecten op algemene broedvogels zijn te verwachten (bijvoorbeeld als een grote haag de woning van de weg scheidt en de steiger juist daar geplaatst moet worden).

7.2 Voorkomen van doden

In lid 1 van de artikelen 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming staat beschreven dat het verboden is om beschermde dieren opzettelijk te doden. Het uitvoeren van werkzaamheden en ruimtelijke ingrepen waarbij aanwezige dieren verwond of zelfs gedood kunnen worden, houdt een overtreding van deze artikelen in. Het is daarom noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen om dit zo veel als mogelijk te voorkomen. Werkzaamheden aan woningen bedragen vaak één tot een aantal weken per huizenblok. Dakwerkzaamheden worden vaak zelfs in één dag per woning afgerond. De maatregelen zorgen met name voor het mitigeren van effecten op korte termijn, d.w.z. dat de maatregelen voornamelijk gericht zijn op het voorkomen dan wel verminderen van effecten voorafgaande en tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. De maatregelen worden volgens een vast stramien uitgevoerd, conform de bestaande soortenstandaards die onderstaand worden toegelicht. De specifiek te nemen mitigerende maatregelen zijn per fase beschreven in paragraaf 7.4 t/m 7.9.

Vleermuizen

- De woningblokken waar verblijfplaatsen aanwezig of te verwachten zijn worden voorafgaande aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt; dit wordt gedaan door het plaatsen van 'exclusion flaps' (zie Bijlage 4).
- De exclusion flaps worden geplaatst in de minst gevoelige periode van vleermuizen, bij voorkeur buiten de winterrust- en kraamperiode. D.w.z. dat deze geplaatst kunnen worden tussen 1 april t/m 1 mei en/of tussen 1 augustus t/m 1 november.
- Het afplakken van de verblijfplaatsen wordt enkel uitgevoerd wanneer de avondtemperaturen voor een aantal dagen aaneengesloten minimaal 10°C zijn.
- Er wordt door een ter zake kundige ecoloog gecontroleerd of de woningen, na het plaatsen van de 'exclusion flaps', nog in gebruik zijn door vleermuizen.

7.3 Aanbieden alternatieve verblijfplaatsen

Het uitvoeren van werkzaamheden waarbij verblijfplaatsen van vleermuizen, huismussen of gierzwaluwen beschadigd of vernield worden, houdt een overtreding van artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming in. De aanwezige paar- en zomerverblijfplaatsen van vleermuizen gaan door de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied verloren. De functionaliteit zal, indien geen maatregelen genomen worden, verloren gaan. Het is daarom noodzakelijk om dit verlies van verblijfplaatsen te mitigeren. De maatregelen zorgen met name voor het mitigeren van effecten op lange termijn, d.w.z. dat de mitigerende maatregelen voornamelijk gericht zijn op het voorkomen dan wel te verminderen van negatieve effecten op verblijfplaatsen die als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden vernietigd worden.

Bij het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen kiest Bureau Viridis er normaliter voor om alleen te werken met permanente voorzieningen die voorafgaand aan de werkzaamheden permanent worden aangeboden. Aangezien voor onderhavig project beperkte ruimte is in overig eigendom in de directe omgeving en de werkzaamheden gepland staan sneller te starten kan permanente mitigatie niet gelijk geplaatst worden, maar is het tevens plaatsen van tijdelijke verblijfplaatsen noodzakelijk om de vleermuizen tijdens de werkzaamheden een alternatief te bieden en om aan de gewenningsperioden te voldoen. Dit

7.5 Mitigatie Dichterswijk fase 1

- De maatregelen zoals beschreven in paragraaf 7.1, 7.2 en 7.3 dienen nagevolgd te worden.
- Voor de 8 paarverblijven en de 3 zomer/ paarverblijven die vernietigd zullen worden door de ingrepen in fase 1 en fase 2 in de wijk zullen in het totaal 48 alternatieven moeten worden aangeboden. Het grootste deel van de permanente mitigatie kan in fase 1 worden ingebouwd. Er moeten minimaal 40 permanente verblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangeboden, te weten alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis. Het betreft hier twee sets van twee geschakelde inbouwkasten (bestaande uit IB VL 01 + IB VL 02), één set aan elke kopgevel. Deze worden geplaatst in de spouwmuur van praktisch alle woningblokken in fase 1:

Complex 2116

- Vestdijklaan nr. 17 t/m 23 (oneven)
- Vestdijklaan nr. 25 t/m 31 (oneven)*
- Vestdijklaan nr. 34 t/m 48 (even)
- Vestdijklaan nr. 33 t/m 39 (oneven)
- Vestdijklaan nr. 66 t/m 72 (even)
- Vestdijklaan nr. 74 t/m 80 (even)

Complex 2113

- Vestdijklaan nr. 18 t/m 24 (even)*
- Vestdijklaan nr. 26 t/m 32 (even)

Complex 2116

- Ter Braaklaan nr. 10 t/m 16 (even)
- Ter Braaklaan nr. 50 t/m 54 (even)*
- Ter Braaklaan nr. 58 t/m 64 (even)
- Ter Braaklaan nr. 98 t/m 104 (even)
- Ter Braaklaan nr. 106 t/m 112 (even)*
- Schaerweijdelaan nr. 20 t/m 8 (even)*
- Schaerweijdelaan nr. 26 t/m 32 (even)
- Schaerweijdelaan nr. 34 t/m 40 (even)
- Schaerweijdelaan nr. 42 t/m 48 (even)
- Schaerweijdelaan nr. 50 t/m 56 (even)
- Schaerweijdelaan nr. 58 t/m 64 (even)
- Schaerweijdelaan nr. 66 t/m 72 (even)

7.6 Mitigatie Dichterswijk fase 2

- De maatregelen zoals beschreven in paragraaf 7.1, 7.2 en 7.3 dienen nagevolgd te worden.
- Van de vereiste 48 permanente voorzieningen kunnen 40 in fase 1 worden geplaatst. De overige 8 zullen in de tweede fase gerealiseerd worden, te weten alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis. Het betreft hier weer twee sets van twee geschakelde inbouwkasten (bestaande uit IB VL 01 + IB VL 02), één set aan elke kopgevel. Deze worden geplaatst in de spouwmuur van de woningblokken:

Complex 2112

- Vestdijklaan 2 t/m 16*

Complex 2113

- Vestdijklaan 34 t/m 48*

Complex 2114

- Vestdijklaan 41 t/m 55

Complex 2115

- Vestdijklaan 50 t/m 64*

7.7 Mitigatie Vooruitlopend op SMP-Zeist

- In het kader van de lopende aanvraag voor het Soort Management Plan (SMP) zijn er de volgende blokken over waar voorzieningen voor vleermuizen getroffen kunnen worden. Het betreft 16 locaties die zouden kunnen gaan gelden als overmitigatie wat vanuit het komende plan een vereiste zal worden bij ingrepen die gedaan gaan worden onder deze regeling. Het betreft hier weer twee sets van twee geschakelde inbouwkasten (bestaande uit IB VL 01 + IB VL 02), één aan elke kopgevel. Deze worden geplaatst in de spouwmuur van de woningblokken:

Complex 2111

- Vestdijklaan 1 t/m 15

Complex 2109

- Ter Braaklaan 2 t/m 8

Complex 2108

- Ter Braaklaan 18 t/m 32
- Ter Braaklaan 34 t/m 48

Complex 2110

- Ter Braaklaan 66 t/m 80
- Ter Braaklaan 82 t/m 96*

Complex 2107

- Schaerweijdelaan 10 t/m 16A*
- Schaerweijdelaan 18 t/m 24A*

De mitigatie uit paragraaf 7.7 maakt dus geen onderdeel uit van deze ontheffingsaanvraag en dient ter inventarisatie van de mogelijkheden van mitigatie in dit plangebied.

*Woningblokken die ontheffingsplichtig zijn

7.8 Fasering in tijd (fase 1)

Om rekening te houden met de gewenningsperiodes van de vleermuizen en niet tijdens de kwetsbare periode van vleermuizen te werken is het van belang de volgende planning aan te houden, zie tabel 7.1:

- Vanaf februari 2019 zijn tijdelijke alternatieven aangeboden, deze zijn incl. gewenningsperiode vanaf augustus 2019 functioneel.
- Vanaf 15 februari 2019 t/m 15 augustus 2019 geldt er dan een gewenningsperiode voor de vleermuizen. Gedurende deze periode kunnen de vleermuizen hun bestaande verblijven gebruiken en de alternatieve verblijfplaatsen verkennen.

- Vanaf september t/m oktober kunnen de huidige verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt worden, echter is dit een ontheffing plichtige handeling. De ontheffing kan naar verwachting niet voor oktober verstokken worden. Vanaf november zijn de vleermuizen in de gebouwen in winterslaap en kunnen/mogen niet gestoord worden. Zodoende kunnen de verblijven in de blokken van de Dichterswijk pas na de winterslaap ongeschikt gemaakt worden. Vanaf april 2020 worden de woningen in fase 1 ongeschikt gemaakt d.m.v. exclusion flaps en kunnen, na controle, de verstorende isolatie-/renovatiwerkzaamheden starten.

Tabel 7.1 | Overzicht van de mitigatie en de werkzaamheden in 2019-2020 voor de woonblokken van fase 1 in de Dichterswijk te Zeist.

Werkzaamheden	Ontheffing?	Feb 2019	Mrt 2019	Apr 2019	Mai 2019	Jun 2019	Juli 2019	Aug 2019	Sept 2019	Okt 2019	Nov 2019	Dec 2019	Jan 2020	Feb 2020	Mrt 2020	Apr 2020
Kwetsbare periode vleermuizen																
Onderzoekperiode vleermuizen	nee															
Tijdelijke alternatieve verblijven installeren	nee															
Gewenningsperiode tijdelijke vleermuis-kasten	nee															
Doorlooptijd ontheffingsaanvraag	n.v.t.															
Exclusion flaps aanbrengen	ja, 3.5, lid 2 & 4															
Controle in- / uitvliegers	nee															
Aanvang werkzaamheden	ja, 3.5, lid 4															

